

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN SOSYAL SERMAYE DÜZEYLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

A RESEARCH ON SOCIAL CAPITAL LEVELS OF INTERNATIONAL STUDENTS: THE CASE OF SELÇUK UNIVERSITY

Önder Aytaç AFŞAR

Selçuk Üniversitesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü
onder.afsar@selcuk.edu.tr
ORCID:0000-0003-1394-3975

Seda ÇANKAYA KURNAZ

Selçuk Üniversitesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
sedacankaya@selcuk.edu.tr
ORCID:0000-0001-6977-300X

ÖZ

Geliş Tarihi:

17.01.2024

Kabul Tarihi:

07.05.2024

Yayın Tarihi:

25.06.2024

Anahtar Kelimeler

sosyal sermaye,
uluslararasılaşma,
uluslararası öğrenci,
yükseköğretim
kurumları

Keywords

Social capital,
internationalization,
international student,
higher education
institutions

Bu çalışmanın amacı; Selçuk Üniversitesi'ne dünyanın farklı yerlerinden gelip eğitim gören uluslararası öğrencilerin farklı bir toplumsal yapıya aitlik seviyesini ve birlikte hareket etme düzeyini inceleyerek sosyal sermaye profiline yönelik değerlendirmede bulunmaktır. Bu temel amaç doğrultusunda Selçuk Üniversitesi'ne dünyanın farklı bölgelerinden gelen 157 öğrenci ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırma da örneklem seçiminde basit rastgele olasılık örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS İstatistik Yazılımı Sürüm 26.0'da betimsel ve çıkarımsal olarak analiz edilmiştir. Çalışma sonuçlarından araştırmaya katılan öğrencilerin en fazla hocalarına güven duydukları boş vakitlerinde daha çok diğer ülke öğrenciler ile ev/yurt ortamında vakit geçirmeyi tercih ettikleri ve kişisel bir sorun yaşadığına yetkili merciler yerine akrabaları ile iletişime geçtikleri tespit edilmiştir. Ayrıca sonuçlarından öğrencilerin sosyal ağlara katılma düzeyinin güven düzeyine göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar, sosyal sermayenin kurumsal, yerel, ulusal ve uluslararası ölçekte giderek daha fazla önem kazanan uluslararasılaşma üzerinde etkisine bir perspektif sunabilecektir.

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the social capital profile of international students who come to Selçuk University from different parts of the world and study at their level of belonging to a different social structure and their level of spending time together. In line with this main purpose, a survey was conducted with 157 students who came to Selçuk University from different parts of the world. The simple random sampling method was used in selecting the sample for the research. The data obtained were analyzed descriptively and inferentially using SPSS Statistics Software Version 26.0. The study findings reveal that students who participated in the research primarily trust their instructors, preferring to spend their leisure time with fellow students from other countries in home or dormitory environments. It has also been observed that when facing personal issues, these students tend to reach out to their relatives rather than seeking assistance from authorities. Additionally, the results suggest that students' level of engagement in social networks is higher in correlation with their level of trust. The results obtained within the scope of the study will be able to provide a perspective on the impact of social capital on internationalization, which is becoming increasingly important at institutional, local, national and international scales.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1421191>

Atf/Cite as: Afşar, Ö. A., & Çankaya Kurnaz, S. (2024). Uluslararası öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerine yönelik bir araştırma: Selçuk üniversitesi örneği. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(2), 643-662.

Giriş

1980'lerden sonra ivme kazanan bir kavram olan sosyal sermaye; sosyoloji, işletme, ekonomi, eğitim, sosyal politikalar ve siyaset bilimine kadar uzanan geniş bir perspektife sahiptir (Ekinci, 2008). Kuşkusuz kavramın bu kadar geniş bir perspektife sahip olması, toplumun gelişimine yaptığı katkının önemini anlaşılmış olması ile doğrudan ilintilidir. Bir toplumun veya kurumun zenginlik kaynağı olarak görülen kavram (Ekinci, 2008); güven, sosyal ağlar, değer ve normlar gibi sahip olduğu bileşenleri ile belirli bir yaşam döngüsü içerisinde ilişkilerin niteliğini ve işlevselliğini inceleme ve birtakım sonuçlar çıkarma amacı doğrultusunda kullanılabilir. Dahası sosyal sermaye birçok çalışmada içerde ve dışarıda toplumu etkileyen problemlerin çözümü konusunda her derde deva bir ilaç gibi gösterilmektedir. Bazı toplumların ve bu toplumlar içindeki bazı toplulukların başarısının veya başarısızlığının arkasında bu sermaye türünün güçlü ya da zayıf olmasının yattığı da belirtilmektedir (Kapu, 2008: 261). Geçmişte iktisat alanında sosyal sermaye, toplam ekonomi sermayeyi ve kapitalizmin sistemsal işleyişini ya da işleyiş bozukluklarını dikkate almak için kullanılmıştır (Fine, 2011: 12). Burada temel saik, toplumsal birlikteliği sağlamak ve bu sayede de iktisadi gelişmeyi sağlamaktır. Böylece sosyal bağlantıların kârlı olabileceği ve sosyal ilişkilere bu amaçla yatırım yapılabileceği düşüncesi hâkim olmuştur (Şan 2007: 71).

Sosyal ve ekonomik alanlarda meselelerin analiz edilmesinde etkili veriler sunan sosyal sermaye kavramı, son zamanlarda eğitim kurumlarında bazı öğrencilerin diğerlerine oranla nasıl daha başarılı olduklarını açıklama noktasında bir yaklaşım sunmaktadır (Plages, 2011). Dahası yükseköğretim kurumlarının sosyal sermayenin güçlü üreticilerinden biri olduğu ileri sürülmektedir. Toplumun değerlerinin, normlarının ve kültürünün aktarıcısı olan eğitim, yeni sosyal ağlar getirir ve öğrencilerin sosyal sermayelerinin gelişmesine yol açar. Eğitim ve sosyal sermayenin birbiri ile bu denli iletişim halinde olması, yükseköğretim kurumlarının sosyal sermaye üretme yeteneğine sahip olması konusunda yapılacak çalışmaları gündemine almasını gerektirmektedir (Zaker Salehi, 2008).

Martin (2009)'in sosyal sermayenin akademik başarı ve mezuniyet sonrası eğitim ve meslek planları üzerindeki etkilemek amacı doğrultusunda yaptıkları çalışma sonucunda, geniş ağları olan öğrencilerin onur derecesi ile mezun olma ve okula devam etme olasılığının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Özdikmenli-Demir (2010), üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri sosyal ve kimlik sermayeleri ile olan ilişkilerini incelemek amacı doğrultusunda anket çalışması yürütmüşlerdir. Güven, arkadaşan ve diğer insanlardan algılanan sosyal destek, öğretim üyelerinden algılanan özerklik desteği, anneden algılanan sıcaklık, katılım ve özerklik desteği, aileden algılanan sosyal destek boyutları kapsamında sonuçları değerlendirilen çalışmada üniversite öğrencilerinin başarılı bir kimlik geliştirmelerinde sosyal sermaye ve kimlik sermayesinin önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir.

Öz(2014), üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeylerini belirlemek amacıyla uyguladıkları anket çalışmasında Sosyal sermaye; katılım, gönüllülük, sosyal adanmışlık ve sorumluluk düzeyi, güven düzeyi, öz yeterlilik ve kontrol düzeyi, sosyal etkileşim ve iletişim düzeyi, farklılaşma ve farklılıklara hoşgörülü olma olmak üzere yedi boyutta ele alınmıştır. Öğrencilerin yaşları ile güven düzeyleri, öz yeterlilikleri, kendilerini kontrol edebilme düzeylerinin arttığı, çevresindeki farklılaşmalara ve farklılıklara daha hoşgörülü oldukları ve sosyal sermaye düzeylerinin doğru orantılı bir şekilde arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada düşük ve orta gelir seviyesindeki ailelerin çocuklarının sosyal sermaye düzeyinin yüksek gelirli ailelerin çocuklarından daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Uluslararası öğrenci hareketliliği, bireylerin farklı bir sosyal çevrede etkileşim içerisine girerek hem akademik alanda hem de sosyo-kültürel anlamda kazanımlar edinmesinde önemli bir fırsattır. Ancak hem akademik hedeflerini yerine getirmeye çalışan hem de farklı bir sosyo kültürel ortama adapte olmaya çalışan uluslararası öğrenciler gittikleri ülkenin insanını, toplumunu, kültürünü tanıma ve uyum sağlama, organizasyonlarına katılma ve farklı bölgelerden insanlarla çevre oluşturma gibi birçok zorlukla karşılaşmaktadır (Dong, Lee vd, 2022; Boşgelmez, 2012: 24). Bu zorlukların neden olduğu psikolojik ve sosyolojik stres, öğrencilerin kültürel olarak uyumlarını ve akademik bağlılıklarını engellemektedir (Cho&Yu, 2015). Bu nedenle uluslararası öğrencilerin sosyal sermaye profillerinin incelenerek karşılaştıkları zorluklara ve kurumsal, yerel, bölgesel ve uluslararası düzeyde yapılması gerekenlere ilişkin bir analiz çerçevesi ortaya koyabilmek önem arz etmektedir.

Bu temel zeminden hareketle çalışmada; SÜ’de eğitim gören uluslararası öğrencilerin sosyal faaliyetlerde bulunma düzeyi nasıldır?, Uluslararası öğrencilerin bulunduğu ortama ve ortamdaki kişilere güven düzeyi nasıldır?, Uluslararası öğrencilerin sivil katılım düzeyi ne seviyededir?, Uluslararası öğrencilerin döndükten sonra bulunduğu ülkeyi temsil etme düzeyi nasıldır? Sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu sorulara cevap bulma amacı doğrultusunda çalışma da ilk olarak “sosyal sermaye” konseptinin kavramsal ve kuramsal çerçevesi detaylı bir şekilde ele alınmıştır. İkinci olarak Selçuk Üniversitesi’nde (SÜ) eğitim gören uluslararası öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerine ilişkin bir değerlendirme yapabilmek amacıyla doğrultusunda norm, sosyal katılım ve güven boyutları çerçevesinde oluşturulan anket sorularının uygulandığı araştırmanın kapsamına ve elde edilen sonuçlara yer verilmiştir. Çalışma sonuçlarından araştırmaya katılan öğrencilerin en fazla hocalarına güven duydukları, boş vakitlerinde daha çok diğer ülke öğrenciler ile ev/yurt ortamında vakit geçirmeyi tercih ettikleri ve kişisel bir sorun yaşadıklarında yetkili merciler yerine akrabaları ile iletişime geçtikleri tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonuçlarından öğrencilerin sosyal ağlara katılma düzeyinin güven düzeyine göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Araştırma sonuçlarından elde edilen sonuçlar sosyal sermayenin yükseköğretim alanında uluslararası öğrenci sayısını artırma hedefi konusunda geliştirilecek stratejilerde dikkate alınması gereken bir değişken olduğu konusunda kurumlara bir fikir verebilecektir. Bu çalışma, sosyal sermaye literatüründe uluslararası öğrencilere yönelik ampirik çalışmaların giderek azaldığı düşünüldüğünde geniş bir coğrafyayı kapsamaya ve güncel olması nedeni ile gelecekteki çalışmalara katkı sağlayabilecektir. SÜ’de eğitim gören uluslararası öğrencilerin geniş bir coğrafyaya yayılan örnekleme sahip olması çalışmanın özgün niteliğini güçlendirmektedir. Dahası bu çalışma yükseköğretim kurumlarının, sosyal sermaye düzeyinin geliştirilmesi üzerine yapılacak çalışmaların olan uluslararası öğrenci sayısını artırma hedefine katkı sağlayacak önemli bir strateji olduğu konusunda farkındalığını arttırabilecektir.

Literatür Taraması: Sosyal Sermaye Kavramsal Çerçeve

Kavramsal kökeni sosyoloji alanına dayanan ve ilk kez 1916 yılında Lyda J. Hanifan tarafından kullanıldığı bilinen sosyal sermaye kavramının, bugün gelinen noktada geniş bir uygulama alanına sahip olduğu söylenebilmektedir. Hanifan sosyal sermayeyi, yerel bir topluluğun üyeleri ile aileleri arasındaki dostluk, dayanışma, nezaket ve sosyal temaslar gibi bir dizi soyut topluluk değerleri olarak tanımlamıştır (Hanifan, 1916). Hanifan’ın ortaya koyduğu çerçeve akabinde Coleman, Putnam, Bourdieu ve Fukuyama gibi araştırmacılar tarafından geliştirilerek yeniden tanımlanmıştır.

Coleman (1988) tarafından genel ve tutarlı bir sosyal ilişkiler teorisi üretme çabasının bir parçası olarak geliştirilen sosyal sermaye fikri, bireyler arasındaki ilişkilerde yaşanan değişikliklerin kaynağını oluşturmaktadır (Field, 2008: 28). Coleman’ın çalışmaları, sosyal sermaye konseptinin sosyal bilimler alanında öncelikli olarak faydalanılmasında ve genel kabul görmesinde bir kilometre taşı olarak değerlendirilmektedir (Dika, 2003: 14). Coleman, sosyal sermayenin toplumdaki eşitsizliklerin ortadan kaldırılması konusunda sağladığı katkıya odaklanmaktadır (Field, 2008: 28). Coleman, sosyal ilişkilerin doğasında sosyal sermayenin yapısal bir bileşen olarak yer aldığını, bu sayede bireylerin hedefledikleri eylemleri gerçekleştirme imkânlarının arttığını ve güven ve karşılıklılık esasına dayalı olarak sosyal düzenin kurulduğunu ifade etmektedir (Aydemir, 2011: 58). Soyut bir kavram olarak nitelendirilebilecek olan sosyal sermayenin Coleman’a göre güven düzeyi, bilgi kanalları ve norm ve yaptırımlar olmak üzere üç boyutu bulunmakta ve sosyal yaşam içerisinde eylemleri anlamada ve açıklamada etkili olduğu ifade edilmektedir (Uğuz, 2010: 33). Bu kapsamda Coleman’a göre güvenin hâkim olduğu bir topluluk güvenin olmadığı topluluktan daha fazla şey başarma kapasitesine sahiptir (Aydemir, 2011: 58).

Coleman’ın güven ve sosyal ağlar boyutlarına ilişkin çizdiği sınırlardan faydalanan ve sosyal sermayenin daha çok işlevsel yönüne odaklanan Putnam (2005) sosyal sermayeyi, hedeflere daha etkili yöntemlerle ulaşmayı sağlayan sosyal yaşamın, ağların, normların ve güvenin özellikleri olarak tanımlamıştır. Putnam, eğitim düzeyi daha yüksek olan ülkelerin, bölgelerin, yerel toplulukların ve ailelerin başkalarına güvenmeye ve işbirliği yapmaya daha istekli olduklarını ve insanların sosyal ağlara katılımının teşvik edilmesinin sosyal sermayenin geliştirilmesine katkı yapabileceğini ifade etmektedir. Ona göre sosyal sermaye, çeşitli sosyal kesimlere mensup insanları birbirine bağlar ve daha geniş kimlikler ve etkileşimler sağlayabilecek sosyolojik bir bakış açısı yaratır (Putnam, 2005; Putnam, 2001).

Sosyal sermaye ile ekonomik kalkınma ve toplumsal refahın yükselmesi arasında ilişki kurmaya çalışan Fukuyama’ya (2005) göre sosyal sermaye, “bir toplumda veya onun belirli kısımlarında güvenin yaygınlığından

kaynaklanan bir yetenek” olarak tanımlanmaktadır. Fukuyama, sosyal sermayenin en küçük ve en temel toplumsal grup olan ailede somut bir hale gelebileceği gibi, tüm grupların en büyüğü olan ulusta ve arada kalan tüm gruplarda da şekillenebileceğini ifade etmektedir (Fukuyama, 2005; Fukuyama, 1999).

Sermaye türlerinden biri olarak kabul edilen sosyal sermaye Bourdieu (1987: 4) tarafından, sosyal normları, değerleri, inançları, güveni, yükümlülükleri, sivil katılımı, bilgi akışlarını, iş birliğini ve kolektif eylemleri teşvik eden ve bireylerin, toplulukların veya ulusların toplumsal evrendeki yerini etkileyen çok boyutlu bir fenomen olarak tasavvur edilmektedir.

Sosyal sermayenin kökenine ilişkin kavramsal tanımlamaların yanında literatürde farklı ölçüm ve analiz yöntemleri kullanarak sosyal sermaye düzeylerini inceleyen yerli ve uluslararası çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Kaya (2020) tarafından ile yapılan ampirik çalışmada Konya’da eğitim gören uluslararası öğrencilerin toplumsal yapı içerisinde sosyal sermayenin aktarımını sağlayabilme açısından örgütlülük bilincini kullanabilme potansiyeli değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda lisans düzeyinde öğrencilerin çoğunun kendi ülke arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirdiği görülürken; yüksek lisans ve doktora seviyelerinde bu oranın düştüğü tespit edilmiştir. Uluslararası öğrencilerin sorun karşısında başvuracağı ilk merci olarak yetkili kimseler yerine, kendi ülke arkadaşlarını seçtikleri görülmüştür.

Giavrimis and Nikolaou (2015), öğrencilerin Covid 19 sürecinde sosyal sermaye düzeylerini ölçmeye yönelik anket çalışması yapmışlardır. Araştırma sonuçları, pandemi döneminde öğrencilerin akademik çevreleri ile daha fazla ilişki kurma eğiliminde olduklarını, siyasete ve gönüllü faaliyetlere katılımları ile birlikte güven ve aidiyet duygularını geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda çalışma kapsamında yüksek sosyal sermayeye sahip üniversite öğrencilerinin diğerlerine kıyasla sosyal çevrelerini daha iyi anladıklarını, aidiyet duygularının yüksek olduğunu ve farklılıklara güven ve hoşgörü gösterdiklerini tespit etmişlerdir.

Ziapour vd’nin 2018 yılında Tıp Fakültesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmada yaş, cinsiyet, medeni hal, eğitim fakülte ve yaşadıkları yer gibi demografik verilerin sosyal sermaye düzeyleri ile bağlantılı olduklarını ortaya koymuşlardır. Üniversite öğrencilerinin sosyal sermayesinin geliştirilmesi için çeşitli eğitim kurslarının düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Benzer bir çalışma Karababa (2019), tarafından 400 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda derslerde başarılı olmanın sosyal sermaye düzeyini artırdığı, geliri düşük olan öğrencilerin geliri yüksek olanlardan daha fazla komşuluk ilişkilerine önem verdiği ve üniversite öğrencilerinin sosyal sermaye düzeylerinin anne-babanın eğitim seviyesine bağlı olmadığı ortaya konulmuştur.

Üzüm, Şenol ve Dadshova (2020), Türkiye’de öğrenim gören Türk uyruklu ve Azerbaycan’da öğrenim gören Azeri uyruklu öğrencilerin sosyal sermayelerini inceledikleri araştırmada sonucunda Azeri uyruklu öğrencilerle Türk uyruklu öğrenciler arasında sosyal sermaye stratejik güven, kültürel sermaye kültürel katılım arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sosyal sermayenin ve kültürel sermayenin sosyal yenilikçiliği olumlu yönde artırdığı ortaya konulmuştur.

Tokmak vd. (2022), Sosyal sermayenin akademik başarıya etkisini ölçmek amacı doğrultusunda Gelendost Meslek Yüksekokulu’nda eğitim gören öğrenciler üzerine yaptıkları araştırmada sosyal sermaye üzerinde olumlu etkinin akademik başarı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuşlardır.

Çalışkanoğlu ve Koşar (2023), Ankara’da yer alan ortaokullarda çalışan öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin sosyal sermayeye ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmada, sosyal sermaye bileşenleri güven, sosyal ağlar, katılım, normlar ve örgütsel bağlılık olarak tespit edilmiştir. Öğretmenler ve okul yöneticileri sosyal sermayenin varlığının öğretmenlerin okula ait hissetme durumunu, mesleki motivasyon ve gelişimini, akademik başarıyı, okulun atmosferini ve imajını olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Araştırma Metodolojisi

Sosyal sermaye ölçüm çalışmalarında kullanılan metodoloji ve veriler, sosyal sermaye kavramına yönelik tanımlanan boyutlar ve bileşenlerle ilgilidir. Sosyal sermayenin ölçümüne ilişkin çalışmalarda yaygın olarak ele alınan üç bileşen “ağlar”, “güven” ve “normlar”dır (Hacımahmutoğlu ve Yüksel-Kaptanoğlu 2021). Bu üç bileşenin her biri sosyal yaşam içerisinde hayati etki ve öneme sahip iken aynı zamanda diğer bileşenlerin

gelişmesini ve üretilmesini desteklemektedir (Barbalet, 1996). Ağlar, sosyal sermayenin önemli bileşenidir ve yukarıda yapılan açıklamalarda görüldüğü üzere kavramsal tanımlamaların merkezinde yer almaktadır. Sosyal sermaye, bireyler arasındaki ilişki yapılarında var olduğundan ağlara katılmanın kolektif bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Uğuz, 2010: 66). Güvenin sosyal sermaye bakımından önemine ilişkin yapılan değerlendirmelerin bir kısmı sosyal sermaye bakımından güçlü toplumların daha güvenilir ve yönetilmesi daha kolay olduğunu ifade ederken; diğer kısmı ise güvenin sosyal sermayenin bir sonucu olduğu üzerine yoğunlaşmaktadır. Her iki değerlendirmede de güven bileşeninin sosyal sermaye düzeyinde önemli bir etkiye sahip olduğu hususunda birleşmektedir (Woolcock 1998: 155; Fukuyama, 2005: 42). Sosyal sermayenin bir kaynağı olarak ele alınan normlar, aynı zamanda paylaşılan güven ve karşılıklılık duygusunun aracı mekanizması olarak önemli bir yere sahiptir (Tüysüz, 2011: 22).

Araştırmada kullanılacak veri kaynağına karar verebilmek için öncelikle literatürde sosyal sermaye üzerinde yapılan çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmada sosyal sermayenin ölçülmesinde yaygın olarak ele alınan bu üç boyut çerçevesinde belirlenen 40 ifade Google Form üzerinde çevrimiçi veri setine dönüştürülerek Ekim-Aralık 2023 tarihleri arasında SÜ’de eğitim gören uluslararası öğrencilere e-mail üzerinden gönderilmiştir. Çalışma kapsamında araştırma soruları oluşturulurken Kaya (2020); Abdioğlu ve Yavuz (2013); Gölpek Karababa (2019)’un çalışmalarından faydalanılmıştır. Veri setinin ilk bölümünde demografik sorulara yer verilirken ikinci bölümde ise 5’li Likert Ölçeği (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum) kullanılarak dünyanın farklı yerlerinden gelip eğitim gören uluslararası öğrencilerin farklı bir toplumsal yapıya aitlik seviyesini ve birlikte hareket etme düzeyini incelemeye yönelik ifadeler yöneltilmiştir.

Araştırma kapsamında sosyal sermayenin katılım, güven ve norm boyutları çerçevesinde sorulan sorulardan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde şu dört temel alana odaklanılmıştır:

- Uluslararası öğrencilerin sosyal faaliyetlerde bulunma düzeyi
- Uluslararası öğrencilerin bulunduğu ortama ve ortamdaki kişilere güven düzeyi
- Uluslararası öğrencilerin sivil katılım düzeyi
- Uluslararası öğrencilerin döndükten sonra bulunduğu ülkeyi temsil etme düzeyi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, SPSS İstatistik Yazılımı Sürüm 26.0’da betimsel (yüzde, ortalama ve standart sapma) ve çıkarımsal (ANOVA ve T-testi) olarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin sosyal sermaye seviyelerinin sınıf, bölüm ve cinsiyet değişkenlerine göre değerlendirmek amacı ile yapılan ANOVA ve T testlerde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Araştırmada örneklem seçiminde olasılık örnekleme türlerinden basit rastgele olasılık örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu nedenle araştırmaya başlamadan bölüm, ülke ve yaş gibi kriterler gözlemlenmeden SÜ’de eğitim gören uluslararası öğrenciler rastgele seçilmiştir. Araştırmanın evreni, SÜ’de eğitim gören 1500 uluslararası öğrencidir. Araştırmanın örneklemini dünya çapında 55 ülkeden SÜ’ye eğitim görmeye gelen 157 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır.

Sınırlılıklar

Uluslararası öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerinin belirlenmesine yönelik nicel araştırma yöntemlerinden anket uygulamasının yapıldığı bu çalışma SÜ’de eğitim gören 157 uluslararası öğrencinin görüşleri ile sınırlı olması ve kesitsel doğası nedeni ile sınırlı bir niteliğe sahiptir. Ayrıca anket sorularının norm, sosyal katılım ve güven boyutları çerçevesinde oluşturulması çalışmanın bir diğer sınırlılığıdır. Bu nedenle çalışma kapsamında elde edilen verilerin her ne kadar Türkiye genelinde yapılan çalışmaların sonuçları ile benzerlik gösterse de ülkenin genelini kapsadığını söylemek oldukça zordur.

Bulgular

Çalışmanın bu kısmında araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Bu kapsamda öncelikle öğrencilere yönelik sosyal ve demografik verilere, ardından sosyal sermayenin kullanım alanına yönelik değerlendirmelere son olarak da öğrencilerin birlikte hareket etmeye yönelik düşüncelere yer verilmiştir.

Araştırmanın veri setinde kullanılan madde sayısı ve örneklem büyüklüğü benzer ölçekteki diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında kabul edilebilir düzeydedir (Tokmak, M., 2022; Güney ve Çelik, 2019; Abdioğlu ve Yavuz, 2013). Araştırmada elde edilen verilerinin analiz edilebilmesi amacıyla öncelikle güvenilirlik testi yapılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğine yönelik en yaygın olarak kullanılan ölçüt olan Cronbach Alpha, iç tutarlılık değeri olmakta ve ölçülmek istenilenin ölçme derecesine karşılık gelmektedir (Çokluk vd. 2010: 122). Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğinin kabul edilebilmesi için Cronbach's Alpha, en az 0,70 olması gerekmektedir (Hair vd., 1998). Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik analizi sonuçlarına göre güvenilirlik katsayısının yüksek ve tatmin edici olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 1: Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Güvenilirlik Katsayıları

Boyutlar	Cronbach's Alpha Değeri (α)
Norm	,796
Sosyal Katılım	,776
Güven	,795

Öğrencilere Yönelik Sosyal ve Demografik Veriler

Uluslararası öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerine yönelik yapılan araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine Tablo 2'de yer verilmiştir. Araştırma kapsamında yapılan frekans analizi sonuçlarına göre öğrencilerin 58'i kadın 99'ü erkek olmakla birlikte bu öğrencilerin çoğunluğu 20-22 yaş aralığında bulunmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin 54'ü 1. sınıf, 39'u ise YL-Dr (yüksek lisans-doktora) öğrencisidir.

Tablo 2: Demografik Veriler

Değişkenler	Seçenekler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	58	36,9
	Erkek	99	63,1
Yaş	18-20	25	15,9
	20-22	45	28,7
	22-25	36	22,9
	25+	51	32,5
Sınıf	1	54	34,4
	2	19	12,1
	3	18	11,5
	4	27	17,2
Sınıf	YL-DR	39	24,8
Toplam		157	100

Barınma, uluslararası öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları önemli sorun alanlarından biridir. Artan öğrenci sayısı göz önüne alındığında yalnızca uluslararası öğrenciler değil zaman zaman Türk öğrenciler bile bu sorunla başa çıkmak zorunda kalmaktadır. Bu çerçevede öğrencilerin Konya'da buldukları süre içerisinde nerede ikamet ettiklerine yönelik verdikleri cevaplar Tablo 3'te verilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu öğrenci evinde ve özel yurttan kaldığını belirtmiştir. Araştırma sonuçlarının Kaya'nın (2020) yaptığı çalışmanın sonuçları ile kıyaslandığında oldukça farklılık arz ettiği açıkça görülmektedir. Nitekim Kaya'nın 2020 yılında 401 öğrenci ile yaptığı çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun, 192'sinin, Kredi Yurtlarda kaldığı, 87'sinin ise öğrenci evinde

kaldığı tespit edilmiştir. Sonuçlardan artan öğrenci sayılarından dolayı yurtların kapasitesinin talebi karşılamakta yetersiz kaldığı söylenebilmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin İkamet Ettikleri Yer

Seçenek	Sayı	Yüzde
Kredi Yurtlar	32	20,4
Öğrenci Evi	61	38,9
Özel Yurt	50	31,8
Vakıf Yurdu	14	8,9
Toplam	157	100

Öğrencilerin ihtiyaçlarını nasıl karşıladıkları ilişkin yöneltilen soruya verilen cevaplar incelendiğinde Tablo 4'te görüldüğü üzere öğrencilerin önemli bir kısmının, 93'nün burs aldığı; 75'inin ise ailesinden destek aldığını belirtmişlerdir.

Tablo 4: Öğrencilerin İhtiyaçlarını Karşılama Durumu

Seçenek	Sayı
Burs Alıyorum	93
Çalışıyorum	33
Ailemden	75
Diğer	18
Toplam	157

Araştırma kapsamında öğrencilere yöneltilen ve kıyas yapmaya olanak sağlayan önemli sorulardan biri öğrencilerin hangi ülkeden geldiklerine yönelik olmaktadır. Öğrencilerin hangi ülkeden geldiklerine yönelik elde edilen veriler, genel bir çıkarımda bulunma amacı doğrultusunda bölgesel olarak kategorileştirilmiştir. Tablo 5'te yer verildiği üzere öğrencilerin geldikleri ülkeler 8 bölgede değerlendirilmiştir. SÜ'de eğitim gören öğrenciler arasından ankete katılanların büyük çoğunluğunu, 57'sini, Ortadoğu bölgesinden gelenler oluşturmaktadır. Araştırma katılan öğrencilerden en az yüzdeye sahip olanlar ise Güney Amerika ve Avrupa bölgelerinden gelmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Geldikleri Bölgeler

Bölgeler	Sayı	Yüzde
Ortadoğu	57	36,3
Balkanlar	10	6,4
Asya	23	14,6
Afrika	41	26,1
Türki Cumhuriyetler	13	8,3
Güney Amerika	2	1,3
Kuzey Afrika	9	5,7
Avrupa	2	1,3
Toplam	157	100

Sosyal Sermayenin Kullanım Alanına Yönelik Değerlendirmeler

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki öğrencilerin sosyal sermayesi; başarısını ve bilişsel gelişimini destekleyen önemli bir faktördür (Almeida vd., 2019; Peng, 2019; Mishra, 2020). Öğrencilerin sosyal sermayenin önemli bir bileşeni olan sosyal ağlar aracılığı ile kurduğu bağlantılar, sosyal sermaye düzeyini ve akademik başarısına

olumlu katkı yapmaktadır. (Algan vd., 2013; Almeida vd., 2019). Sosyal etkileşimin, akademik ortamda insanlar arasında güven oluşturma fırsatına olanak sağlamakla birlikte (Moolenaar vd. 2009: 13-17) kişisel yaşam üzerinde de olumlu etkileri vardır. Bourdieu'nun (1986) işaret ettiği gibi, kişi farklı uzmanlık ve ilgi alanlarına sahip insanlarla ne kadar çok etkileşime girerse, onların kültürel sermayeleriyle de o kadar fazla etkileşime girmektedir. Sosyal sermayesi yüksek olan üniversite öğrencileri, öğretmenleri ve diğer üniversite öğrencileriyle daha iyi ilişkiler kurabilmektedir (Koutra vd., 2020; Mato ve Tsukasaki, 2019; Peng, 2019). Bu çerçevede SÜ'de eğitim gören uluslararası öğrencilerin STK'ya üyelikleri, boş vakitlerini nasıl değerlendirdikleri, ihtiyaç halinde kimlerden yardım istedikleri gibi konular üzerinden görüşleri alınmaya çalışılmıştır.

Bu kategoride öğrencilere ilk olarak arkadaş çevresinde yer alan gruplara yönelik fikirleri sorulmuştur. Tablo 6'e bakıldığında öğrencilerin diğer ülke arkadaşları ile iletişim kurma isteklerinin kendi ülke ve Türk arkadaşlarıyla iletişim kurma isteklerinden daha fazla olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sosyalleşme düzeyine yönelik yapılan araştırmalarda yaygın olarak, öğrencilerin kendi ülke arkadaşları ile sosyalleşmeyi tercih ettiği görülmektedir. Ancak SÜ'de eğitim gören uluslararası öğrencilerin, zor bir sosyalleşme yöntemi olarak farklı ülkeden gelen öğrencileri seçtiği tespit edilmiştir. Üniversitenin sahip olduğu sosyal ortam ve öğrenci çeşitliliği ile ilişkilendirilebilecek bu sonuçlar, homojen olmayan ülke gruplarının birbirlerine hoşgörülü bir şekilde davrandıklarını da gösterebilmektedir.

Tablo 6: Konya'daki Boş Zamanını Kimlerle Geçirdiğine Yönelik Tercihler

Seçenek	Sayı	Yüzde
Kendi ülke arkadaşlarım	44	28
Türk arkadaşlarım	30	19,1
Diğer ülke öğrencileri	57	36,3
Hemcinslerim	9	5,7
Diğer	17	10,8
Toplam	157	100

Okul dışındaki zamanını değerlendirme tercihlerine yönelik soru yöneltilen öğrenciler, birden fazla seçeneği işaretlemeleri konusunda esnek bırakılmıştır. Tablo 7'de görüldüğü üzere öğrencilerin önemli bir oranı ev/yurt ortamında ve kütüphanede vakit geçirdiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin toplumsal hayata uyum sağlama sürecinde daha temkinli olduğu ve gerek görmedikçe ev/yurt ortamından çıkmadıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin farklı ortamlara girme konusundaki isteklerinin az olması, kendi başına farklı sosyo-kültürel ortama alışma süreçlerini zorlaştırabilmektedir. Öğrencilerin aynı zamanda kendi ülke arkadaşları ile birlikte vakit geçirmeyi istediklerine ilişkin ifadelerinin oranı da diğer seçeneklere kıyasla fazla olduğu görülmektedir. Sosyal iletişimin en kolay yolu olarak görülebilecek bu seçenek, öğrencilerin kendi başına toplumsal yaşama uyum sağlamalarında zorluk yaşayabileceğinin de bir işareti olarak yorumlanabilmektedir.

Tablo 7: Öğrencilerin Okul Dışındaki Zamanı Değerlendirme Tercihleri

Seçenek	Sayı	Yüzde
Türk arkadaşlarla birlikte vakit geçiririm.	52	11
Yalnız kalmayı tercih ederim.	49	10,4
Ev/yurt ortamında vakit geçiririm.	87	18,4
Sosyal (sinema, kafe, AVM vb.) ortamlarda bulunmaya çalışırım.	67	14,2
Kendi ülkemden arkadaşlarımla vakit geçiririm.	67	14,2
Uluslararası öğrencilerin derneklerinde vakit geçiririm.	49	10,4
Kütüphane	75	15,9
Diğer...	27	5,7
Toplam	473	100

Öğrencilerin okul dışındaki zaman tercihlerinin okul derecesine göre dağılımının yer aldığı Tablo 8’de görüldüğü üzere 1. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu okul dışındaki zamanını kütüphanede geçirmektedir. Öğrencilerin geldikleri ilk yılda sosyalleşme konusunda zorluk yaşadığı bu nedenle zamanının çoğunu kütüphanede geçirdiği söylenebilir. Öğrencilerin 2., 3. ve 4. sınıfa gidenlerin hatta yüksek lisans ve doktora seviyesinde olanların ise ev/yurt ortamında vakit geçirdiği görülmektedir. Bu sonuçlar hem maddi olarak öğrencilerin zorluk yaşadığını hem de sosyalleşme konusunda zorlandıklarını gösterebilmektedir.

Tablo 8: Öğrencilerin Okul Dışındaki Zaman Tercihlerinin Okul Derecesine Göre Dağılımı

Okul Derecesi	Türk Arkadaşlarla	Yalnız kalma- yı tercih ederim	Ev/yurt ortamında	Sosyal ortamlarda	Kendi ülkemden arkadaşlarıyla	Uluslararası öğrenci derneklerinde	Kütüphane	Diğer	Toplam
1	20	17	29	22	19	12	30	9	54
2	4	6	13	9	7	7	9	4	19
3	4	3	11	7	9	6	11	1	18
4	9	6	14	10	11	8	11	2	27
5(YL-DR)	15	17	20	19	21	16	14	11	39
Toplam	52	49	87	67	67	49	75	27	157

Öğrencilerin okul dışındaki zamanını geçirme tercihlerinin cinsiyete dağılımına göre analiz edildiği Tablo 9’da önemli bir farklılık görülmemektedir. Öğrencilerin çoğunluğu ev/yurt ortamında zamanını geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında erkek öğrencilerin sosyal ortamlara katılma oranının kız öğrencilere göre daha fazla olması ise dikkat çekmektedir.

Tablo 9: Öğrencilerin Okul Dışındaki Zaman Tercihlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Türk arkadaşlarla birlikte vakit geçiririm	Yalnız kalmayı tercih ederim	Ev/yurt ortamında vakit geçiririm	Sosyal (sinema, kafe, AVM vb.) ortamlarda bulunmaya çalışırım	Kendi ülkemden arkadaşlarımla vakit geçiririm	Uluslararası öğrenci Derneklerinde vakit geçiririm	Kütüphane	Diğer	Toplam
Kadın	23	16	32	28	25	21	27	6	58
Erkek	29	33	55	39	42	28	48	21	99
Toplam	52	49	87	67	67	49	75	27	157

Öğrencilerin sosyalleşme düzeyinin bölgelere göre analizine yönelik verilerin yer aldığı Tablo 10’da Ortadoğu’dan, Balkanlar’dan ve Türki Cumhuriyetlerden gelen öğrencilerin öncelikli olarak kütüphanede zaman geçirdikleri; Afrikadan, Asyadan, Güney Amerika’dan, Kuzey Amerika’dan gelen öğrencilerin çoğunluğunun ev/yurt ortamında vakit geçirdikleri, Avrupa’dan gelen öğrencilerin ise sosyal ortamlarda buldukları tespit edilmiştir. Genel olarak öğrencilerin tercihleri değerlendirildiğinde sosyal etkileşim içerisinde bulunma tercihlerinin düşük olması, sosyal sermayelerinin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecektir. Nitekim sermaye kavramının sosyal boyutu, bilgi toplumuna geçiş ile birlikte insanların sahip oldukları ilişkilerin ve değerlerin önem kazanması sonucunda ön plana çıkmıştır (Tiken, 2019: 13). Bu

kapsamda bireylerin sosyal ilişkilerinin niteliği, sosyal sermaye düzeylerine ilişkin fikir verebilecek önemli bir değişkendir.

Tablo 10: Öğrencilerin Boş Zaman Tercihlerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Türk arkadaşlarla birlikte vakit geçiririm	Yalnız kalmayı tercih ederim	Ev/yurt ortamında vakit geçiririm	Sosyal Ortamlarda bulunmaya çalışırım	Kendi ülkemden arkadaşlarıyla vakit geçiririm.	Uluslararası öğrenci derneklerinde vakit geçiririm	Kütüphane	Diğer	Toplam
Ortadoğu	18	17	24	20	20	14	26	13	57
Balkanlar	5	3	5	4	5	4	7	1	10
Asya	8	7	16	14	10	10	9	3	23
Afrika	9	14	26	13	20	14	19	8	41
Türki Cumhuriyetler	6	3	6	6	8	3	8	1	13
Güney Amerika	1	1	2	1	0	0	2	0	2
Kuzey Afrika	5	4	7	7	3	4	3	0	9
Avrupa	0	0	1	2	1	0	1	1	2
Toplam	52	49	87	67	67	49	75	27	157

Özünde birey ve kurumlar arasındaki karşılıklı ilişki ve etkileşim süreci yer alan sosyal sermayenin oluşması bu sürecin kendisine bağlıdır. Bireylerin bir arada yaşamak zorunda olmalarını gerektiren sosyal hayat, aynı zamanda bireyler ve kurumlar arasında karşılıklı diyalogu zorunlu kılmakta ve bireylerde kurumlara karşı güven duygusunun gelişmesine olanak sağlamaktadır (Rose ve Mishler, 1997: 85). Bireylerin birbiri ile kurduğu ilişkinin temelinde yer alan güvene yönelik deneyim ilk olarak aile, sosyal çevre ve öğretmenler gibi çeşitli gruplar ile girilen ilişkiler sonucunda oluşmaktadır. Bireyler güven ya da güvensizlik durumuna göre kendi yaşamlarını düzenlemekte ve yaşadığı hayatın her aşamasında kendini güvende hissetmek istemektedir (Can, 2015: 27). Tablo 11’de öğrencilerin sosyal hayat içerisinde bir arada yaşadığı kişilere yönelik güven algılarının ölçüldüğü görüşlerine yer verilmiştir. Tablodan anlaşılacağı üzere öğrencilerin önemli bir kısmı hocalarına güven duyduklarını belirtmişlerdir. Farklı bir sosyo-kültürel çevrede zamanının çoğunu akademik ortamda geçiren öğrencilerin hocaları ile kurduğu etkileşimin pozitif yönde olduğunu gösteren bu sonuçlardan, öğrencilerin sermaye düzeylerinin de olumlu etkilendiği çıkarımı yapılabilmektedir.

Öğrencilerin yaşadığı kentteki insanlara güveninin düşük olduğu araştırmadan elde edilen önemli bir diğer bulgudur. Öğrencilerin yerel toplumdaki kişilerle iletişimin düşük olmasına neden olan bu güvensizlik duygusu öğrencilerin sosyal sermaye düzeyini olumsuz etkileyebilecek önemli bir göstergedir.

Tablo 11: Öğrencilerin Güven Algılarına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin İfadeleri	Ortalama	Standart Sapma
Ülkemden arkadaşlarıma güvenirim.	3,4395	0,99574
Aynı inancı paylaştığınız insanlara güvenirim.	3,4268	1,11633
Aynı etnik gruptaki insanlara güvenirim.	3,1274	1,11359
Yaşadığınız kentteki insanlara güvenirim	2,9618	1,07944
Aynı sınıf/ırk/din/ ya da etnik gruptaki insanlara güvenirim.	3,1911	1,04473
Farklı sınıf/ırk/din/ ya da etnik gruptaki insanlara güvenirim.	2,9936	1,02842
Benzer fikir, görüş ve düşüncelere sahip birine güvenirim.	3,4777	0,94453
İş ya da alışveriş yaptığınız kişilere güvenirim.	2,9682	1,00269
Hocalarıma güvenirim.	3,9045	1,03021
Üniversite yönetimine güvenirim.	3,5669	1,18362
Herhangi bir sorunda ülke arkadaşlarımdan yardım isterim.	3,5669	1,18362
Birine güvenebilmek için onunla aynı ülkeden gelmiş olmamız yeterlidir.	1,9745	,99324
Kişisel sorunlarımın çözümü için çevremde kimse yok.	2,4713	1,14108

Öğrencilere herhangi bir kişisel sorunla karşılaştığında ilk olarak nereye başvurmayı tercih edeceklerine ilişkin yöneltilen sorulara verilen cevapların yer aldığı Tablo 12’ye bakıldığında öncelikli olarak “aileme/akrabalarıma” ikinci olarak ise “kendi ülke arkadaşlarıma” seçeneğinin işaretlendiği görülmektedir. Esasında farklı bir sosyo-kültürel ortam içerisinde karşılaşılan sorunlarla alakalı başvurulması gereken ilk yerin Türkiye’deki yetki merciler olması gerekirken öğrencilerin kendi akrabalarını temel alan bir çözüme doğru yöneldikleri görülmektedir. Öğrencilerin karşılaştıkları problemler ile ilgili ailesinden uzak olsa dahi onlarla paylaşmak istemeleri, öğrencilerin yaşadığı topluma sosyal olarak tam anlamı ile adapte olamadıklarının ve resmi kaynaklara başvurma noktasında çekimser yaklaştıklarının bir göstergesi olabilmektedir.

Tablo 12: Herhangi Bir Kişisel Sorunla Karşılaşıldığında Başvuru Tercihi

Seçenek	Sayı	Yüzde
Uluslararası öğrenci derneğine (Türkiye orijinli)	52	11,1
Uluslararası öğrenci derneğine (Ülke orijinli)	24	5,1
Üniversite yetkili/danışman kişilere	41	8,7
Kendi ülkedeki arkadaşlarıma	75	16
Türkiye’den arkadaşlarımla	54	11,5
Kendi ülkemin yetkili mercilerine	23	4,9
Türkiye’deki yetkili mercilere (YTB, Dışişleri Bakanlığı, Polis vb.)	62	13,2
Aileme/akrabalarıma	87	18,5
Danışmanım	34	7,2
Diğer	18	3,8
Toplam	470	100

Tablo 13’te öğrencilerin karşılaştıkları sorunlarda başvuru tercihlerinin bölgelere göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin elde edilen verilere yer verilmiştir. Öğrencilerin bölge bazında cevapları değerlendirilirken Asyalı öğrencilerin çoğunun karşılaşılan sorunlarda Türkiye orijinli uluslararası öğrenci derneğine başvurmayı tercih edeceklerini belirtmeleri, diğer bölgelerden katılım sağlayan öğrencilerle karşılaştırıldığında dikkat çeken önemli bir farklılıktır. Bu farklılık, Asyalı uluslararası öğrencilerin diğer bölgelerden gelen öğrencilere kıyasla toplumsal yapı içerisinde daha fazla etkileşimde buldukları şeklinde

ifade edilebilmektedir. Yine yalnızca Avrupa'dan gelen öğrencilerin, karşılaştıkları sorunla ilgili aile/akrabalarına başvurmayı tercih etmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 13: Karşılaşılan Sorunlarda Başvuru Tercihinin Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Uluslararası öğrenci derneğine (Türkiye orijinli)	Uluslararası öğrenci derneğine (Ülke orijinli)	Üniversite yetkili kişilere	Kendi ülkemdeki arkadaşlarımıza	Türkiyeden arkadaşlarımıza	Kendi ülkem yetkili mercilerine	Türkiye'deki yetkili mercilere (YTB, Dışişleri Bakanlığı, Polis vb.)	Aileme /akrabalarıma	Danışmanma	Diğer	Toplam
Ortadoğu	20	7	16	25	16	6	25	29	13	5	56
Balkanlar	1	1	3	4	3	0	3	5	2	0	10
Asya	12	4	7	9	10	3	9	11	4	3	23
Afrika	14	9	10	23	12	8	15	24	10	8	41
Türki Cumhuri.	3	1	4	8	6	3	4	11	4	1	13
G. Amerika	0	0	0	1	1	1	1	2	0	0	2
K.Afrika	1	2	1	4	5	2	3	5	1	1	9
Avrupa	1	0	0	1	1	0	2	0	0	0	2
Toplam	52	24	41	75	54	23	62	87	34	18	156

Uluslararası öğrencilerin ülke arkadaşlarından birinin başına talihsiz bir olay geldiğinde yardım isteme tercihinin ne olacağı sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 14'te yer verilmiştir. Cevaplar incelendiğinde öğrencilerin kendi karşılaştığı bir sorunda yardım isteme tercihi ile ülke arkadaşlarından birinin başına talihsiz bir olay geldiğinde yardım isteme tercihi arasında farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kendileri bir sorunla karşı karşıya kaldıklarında aile/akrabalarından yardım isterken, ülke arkadaşları söz konusu olduğunda kendi ülke arkadaşlarından yardım istemeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir. Aslında bu soruya verilen yanıtlar ile diğer soru arasında önemli görülebilecek ortak husus, öğrencilerin kendilerini olabildiğince toplumsal yapının etkileşiminden uzak tutmaya çalışmalarıdır. Öğrencilerin buldukları toplumsal yapının parçaları olan yerel düzeydeki paydaşlar ile iletişime geçme konusunda çekimser yaklaşımları tam anlamı ile topluma adapte olamadıklarının bir göstergesi olabilmektedir. Öğrencilerin bu tercihi her ne kadar kendi aralarındaki iletişimi ve sosyal sermayeyi güçlendirme potansiyeli taşısa da farklı kültürden gruplarla sosyal iletişim kurmalarını ve adaptasyonlarını sekteye uğratabilmektedir.

Tablo 14: Ülke Arkadaşlarından Birinin Başına Talihsiz Bir Olay Geldiğinde Yardım İsteme Tercihi

Seçenek	Sayı	Yüzde
Dernek yetkililerinden	33	8,1
Kimseden yardım istemem	10	2,5
Kendi ülke arkadaşlarımdan	75	18,5
Diğer arkadaşlarımdan	50	12,3
Polisten	43	10,6
YTB sorumlusundan	50	12,3
Konsolosluktan	32	7,9
Hocalarımdan	53	13,1
Üniversite yetkililerinden	32	7,9
Diğer (.....)	27	6,7
Toplam	405	100

Tablo 15'te yer verilen öğrencilerin ülke arkadaşlarından birinin başına bir şey geldiğinde yardım isteyecekleri grupların bölgelere dağılımına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülmemekle beraber; araştırmada nicelik olarak önemli bir yer tutan Ortadoğu'dan gelen öğrencilerin önemli bir kısmının kendi ülke arkadaşlarının yanında YTB temsilcisinden yardım isteyeceklerine yönelik belirttikleri görüş, diğer öğrencilerin ifadelerinden farklılık göstermektedir. Ortadoğulu öğrencilerin çoğunluğunun YTB temsilcisinden de yardım isteyeceklerini belirtmeleri kurdukları yerel iletişim ağlarının diğer öğrencilere göre farklı düzeyde olduğunu gösterebilmektedir.

Tablo 15: Öğrencilerin Yardım İstedikleri Grupların Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Dern- yetk- ililer- inden	Kims- eden	Kendi ülke arkadaş- larımd- an	Diğer arkadaş- larımd- an	Polist- en	YTB soru- mlus- undan	Kons- olos- uktan	Hoca- ların- dan	Ünivers- ite yetki- lilerind- en	Diğer	Toplam
Ortadoğu	7	7	24	14	18	24	12	16	10	13	57
Balkanlar	1	0	3	3	3	4	1	6	3	2	10
Asya	7	1	11	8	6	5	3	10	6	4	22
Afrika	11	1	19	14	9	10	9	10	6	7	41
Türki Cumh.	5	1	9	6	2	4	5	5	2	0	13
G. Amerika	0	0	1	0	1	1	0	1	1	0	2
K. Afrika	2	0	7	4	2	1	2	4	2	1	9
Avrupa	0	0	1	1	2	1	0	1	2	0	2
Toplam	33	10	75	50	43	50	32	53	32	27	156

Öğrencilerin Birlikte Hareket Etmeye Yönelik Düşünceleri

Öğrencilerin kendini farklı bir ortama ait hissetmeleri ve farklı bir kültüre adapte olmaları, kendi kültürünü rahat bir şekilde yansıtmada özgür olmaları ile doğru orantılıdır. Öğrenciler kendi kültürünün ürünlerini rahat bir şekilde paylaşabildiği ortamda saygı gördüğünü düşünebilir, kendini güvende hissedebilir ve sosyal sermaye düzeyini artırabilirler. Bu kapsamda Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin önemli bir kısmı yerel dillerini yalnızca kendi ülke arkadaşları yanında konuşabildiklerini ifade etse de günlük yaşamda yetiştiği kültürü yaşattığını, ülkelerine ait fıkraları ve atasözleri kullandıklarını ve yaşadığı kültüre başkaları tarafından ilgi gösterildiğini belirtmişlerdir. Tabloda yer alan önemli sonuçlardan bir diğeri ise öğrencilerin önemli bir kısmı kendi ülkelerinde daha fazla sosyal organizasyonlara katılım sağladıklarını belirtmeleridir.

Tablo 16: Bir Arada Hareket Etme ve Sosyal Sermaye

Seçenek	Ortalama	Standart Sapma
Kendimi geniş bir arkadaş çevresinin içerisinde hissederim.	3,3376	1,18513
Kendi yerel dilimi yalnızca ülke arkadaşlarımla konuşabiliyorum.	3,5541	1,283
Günlük yaşamda yetiştiğim kültürü yaşattırım. (Giyim tarzı, yemek, dil vs.)	3,4713	1,20661
Ülkemde söylenen fıkraları ve atasözlerini burada da kullanırım.	3,4076	1,2087
Yaşadığım şehirde ülkemizin kültürüne ilgi gösterirler.	3,2548	1,20843
Ülkeme ait kültürel tanıtım programı için bir şey yapılırsa ben ve birkaç arkadaşımın başkası yardım etmez.	2,4395	1,15102
Ülkemden arkadaşlarımla kurduğum ilişki samimiyete dayanmaktadır.	3,7962	1,10209
Bir topluluğa ait olduğumu ve bir ekibin üyesi olduğumu hissediyorum.	3,4076	1,20870
Kendi duygu ve düşüncelerimi diğer ülke arkadaşlarıma aktarabilirim.	3,7452	1,09723
Ülkemden gelen ve Konya'da eğitim alan öğrencilerle güçlü bir iletişimim vardır.	3,9363	1,09006
Türkiye'deki gelişmelerden ülkemdeki insanları (aile üyesi, arkadaş, hoca vb.) haberdar ederim.	3,8981	1,10468

Tablo 17’de görüldüğü üzere öğrencilerin “Sadece kendi ülkemden gelen uluslararası öğrencilere yardımcı olurum.” ifadesine katılımının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Öğrencilerin farklı kültürden kişilere ihtiyaç duydukları takdirde yardımcı olacağını belirtmeleri, sosyal ilişki kurma ve sosyal sermaye düzeylerini arttırma konusunda istekli oldukları şeklinde yorumlanabilmektedir.

Tablo 17: Katılım ve Sosyal Sermaye

Kendi ülkemdeyken sosyal organizasyonlara katıldım.	3,4968	1,36167
Yalnızca uluslararası öğrenci derneğinin üyesiyim.	2,6624	1,33759
Eğer bir faaliyet düzenlesem ülke arkadaşlarım yardımcı olur.	3,6815	1,08627
Yıl içerisinde Konya’da eğitim alan ülke arkadaşlarımızla bir araya geliriz.	3,758	1,13455
Sadece kendi ülkemden gelen uluslararası öğrencilere yardımcı olurum.	1,5605	0,82693
Yeni gelen uluslararası öğrencilerin hepsine yardımcı koçluk (mentörlük) yapmak isterim.	3,7452	1,0736
Üniversite sayesinde eğitimimi bitirdikten sonra da iletişimde kalacağım yeni arkadaşlar edindim.	3,9045	1,09652
Ülkeme ait bir öğrenci birliği veya topluluğun olmaması eksikliklerdir.	3,1529	1,35951
Örgütlere, birliklere, gönüllü faaliyetlere daha aktif katılıyorum.	3,2293	1,22408
Konya’da ülkem tanınması için yapılan proje ve organizasyonlara yardımcı olurum.	3,7197	1,23949
Konya’da ülkemdeki kadar aktif birisi değilim.	3,2293	1,22408

Sosyal sermaye ile yakından ilişkisi olan sivil toplum kuruluşları, farklı bir sosyo-kültürel yapı içerisinde kişilerin çevre edinmelerine ve bakış açılarını geliştirmelerine imkân sağlayan önemli bir araçtır. Sosyal ağların genişliği ve güvene dayalı kurulan bağlar aidiyet hissini güçlendireceği gibi kişilerin çaresizlik duygusu hissetmelerinin önüne geçebilecek ve karşılaşılan sorunlarla baş edebilmeleri için farklı bakış açıları geliştirmelerine olanak sağlayacaktır. Aksi durumda kişilerin kendilerini toplumdan soyutlamalarına, yabancılaşmış hissetmelerine neden olabilecek ve sosyal sermaye düzeyleri de etkilenenektir. Bu çerçevede araştırma kapsamında öğrencilere bir STK’ya üye olma ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Tablo 18’den anlaşılacağı üzere öğrencilerin önemli bir kısmının Konya’da dernek ve STK’ya üye olduklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda öğrencilerin çoğunluğu Konya’da ülkelerine ait bir topluluk olmadığını da ifade etmişlerdir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Konya’nın dernek ve öğrenci birliği oluşturma konusunda kolay şehir olduğunu ifade etse de katılım söz konusu olduğunda çekimser yaklaşıtları tespit edilmiştir.

Tablo 18: Öğrencilerin Bir Topluluğa STK’ya Üye Olma İle İlgili İfadeleri

Öğrencilerin İfadeleri	Ortalama	Standart Sapma
Arkadaşlarımızla kurduğumuz resmi olmayan ülke/bölge birliğimiz/topluluğumuz bulunmaktadır.	3,3057	1,29922
Konya’da hem uluslararası öğrenci derneğine hem de çeşitli STK’lara üyeliğim var.	4,3057	2,29922
Üniversitede ülkem aittir bir topluluk bulunmaktadır.	2,4268	1,4106
Konya’da kendi ülkemden daha fazla STK’ya üye oldum ve faaliyetlerine katıldım.	2,6369	1,33086
Konya dernek, öğrenci birliği oluşturma konusunda daha kolay şehirdir.	3,6115	1,04789

Uluslararası öğrencilerin ülkelerine ait öğrenci birliğinin bulunmasının kendilerine sağladığı katkılara yönelik yöneltilen soruya verilen cevaplar, Tablo 19’da görüldüğü üzere resmi ve kişisel sorunların halledilmesinde kolaylık sağlayacağı görüşü üzerine yoğunlaşmaktadır. Daha önce de bahsedildiği gibi öğrencilere STK’ya üye olmalarının getirdiği önemli bir avantaj, sorunlarla başa çıkmaları konusunda bir perspektif sağlayacağı ile ilgiliydi. Araştırmanın sonuçları da bu tespiti doğrular niteliktedir. Dahası araştırmanın sonuçları Kaya (2020)’nin 401 kişi ile yaptığı çalışmanın sonuçları ile de benzerlik göstermektedir. Kaya’nın çalışmasında 127 öğrencisinin resmi ve kişisel sorunların halledilmesinde öğrenci birliğinin kolaylık sağlayacağı tespit edilmiştir.

Tablo 19: Ülkenize ait bir öğrenci birliğinin, derneğin bulunması size nasıl bir katkı sağlayabilir?

Seçenek	Sayı	Yüzde
En azından yalnız hissettirmez.	74	25,1
Kendi kültürümü unutmamış olurum.	57	19,3
Resmi ve kişisel sorunlarımın halledilmesinde kolaylık sağlar.	89	30,2
Ülke arkadaşlarımla toplanabileceğim bir mekân olur.	75	25,4
Total	295	100

Uluslararası öğrencilerin eğitim süreci sırasında kurdukları sosyal bağın niteliği ve elde ettikleri kazanımları ülkelerine döndükten sonra bulunduğu ülkeye yönelik fikirlerini etkileyebilmektedir. Öğrencilerin ülkelerine döndükten sonra eğitim gördüğü ülkeyi temsil etme konusundaki görüşlerine Tablo 20’de yer verilmiştir. Tablo 18’den anlaşılacağı üzere öğrenciler arasında SÜ’de edindiği sosyal bağı devam ettirme, üniversitenin tanıtımını yapma, iş hayatına atıldığında Türkiye ile işbirliğine açık olma ve ülkelerine döndüklerinde bulunduğu kültürü temsil etme konularına ilişkin pozitif bir algı bulunmaktadır. Sonuçlardan öğrencilerin SÜ’deki eğitim süreçleri boyunca duydukları memnuniyet açıkça anlaşılabilir.

Tablo 20: Döndükten Sonra Bulunduğu Ülkeyi Temsil Etme

Seçenek	Ortalama	Standart Sapma
Eğitimi bitirip ülkeme döndükten sonra Selçuk Üniversitesinde tanıdıklarımla irtibatla kalmaya devam edeceğim.	3,9427	1,1108
Ülkemde Selçuk Üniversitesini tanıtımda katkıda bulunacağım.	3,3185	1,38693
İş hayatına atıldığında çalıştığım alanla ilgili Türkiye ile iş birliği olanaklarına açık olacağım.	3,9172	1,18192
Ülkeme döndüğümde misafir olarak kaldığım kültürü temsil edebileceğimi düşünüyorum.	3,9745	1,05581

Sonuç ve Öneriler

Öğrenciler ve akademisyenler için eğitim ve araştırma kalitesini artırma amacının önemli bir sacayağı olan “yükseköğretimde uluslararasılaşma stratejisi” Türkiye’de her geçen gün uluslararası öğrenci sayısının artması ile birlikte somut bir çıktıya dönüşmüştür. Aynı zamanda yükseköğretimde kurumsal bir dönüşümü temsil eden bu strateji ile eğitim sürecine kültürlerarası bir boyut da eklenmiştir. Uluslararasılaşma sayesinde bir taraftan öğrenciler akademik hayatlarına önemli katkı sağlayacak bir sürece adım atarken, diğer taraftan da farklı bazı meydan okumalarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu meydan okumalar arasında çalışmanın da ana temasını oluşturan, sosyal ve kültürel yönden öğrencinin farklı bir toplumsal çevreye uyum sağlama meselesi önemli yer tutmaktadır. Bireyin sosyal ağlar aracılığıyla erişebileceği maddi ve manevi kaynakları temsil eden sosyal sermaye kavramı; bireyler, gruplar ve toplum için hayati bir kaynaktır. Sosyal sermaye kaynağının özellikle öğrencilerin akademik başarısına ve sosyal hayatına olumlu etkisinin olduğunu ortaya koyan ve çalışma kapsamında vurgulanan çeşitli araştırmalar söz konusudur.

İki bini aşkın uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan SÜ, Türkiye’de uluslararası öğrenci kabulünde ilk sıralarda yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında SÜ’ye dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen uluslararası öğrencilerin farklı sosyo-kültürel çevrede farklı kültürden öğrenciler ile iletişimleri, katılım ve güven bileşenlerine ilişkin görüşleri konusunda somut veriler elde etmek amacı doğrultusunda nicel araştırma yöntemlerinden anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmada örneklem seçiminde olasılık örnekleme türlerinden basit rastgele olasılık örnekleme yöntemi kullanılmış ve bölüm, ülke ve yaş gibi kriterler gözlemlenmeden SÜ’de eğitim gören uluslararası öğrenciler rastgele seçilmiştir. Google Form üzerinde çevrimiçi veri setine dönüştürülen 75 soru Ekim-Aralık 2023 tarihleri arasında SÜ’de eğitim gören uluslararası öğrencilere e-mail üzerinden gönderilmiştir. Çalışma kapsamında dünya çapında 55 ülkeden gelen 157 öğrenci ile yapılan araştırma sonuçları, öğrencilerin önemli bir kısmı boş vakitlerinde diğer ülke öğrencileri ile sosyalleşmeyi tercih ettiklerini göstermektedir. Farklı kültürden öğrenciler ile etkileşime girmek sosyal sermaye düzeyini artıran önemli bir unsur olduğundan öğrenciler açısından pozitif yönde bir gelişmeden söz edilebilmektedir. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin çoğunluğu, okul dışındaki zamanlarında ev/yurt ortamında ve

kütüphanede vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç her ne kadar öğrencilerin ekonomik koşulları ile de ilişkilendirilebilse de öğrencilerin toplumsal hayata uyum sağlama sürecinde daha temkinli olduklarını ve gerek görmedikçe ev/yurt ortamı dışına çıkmadıklarını göstermektedir. Çalışma kapsamında elde edilen ve diğer araştırmalarla karşılaştırma yapma olanağı sağlayan bulgulardan biri cinsiyet değişkeninin sosyal sermaye üzerindeki etkisine ilişkindir. Araştırmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin daha çok kütüphanede vakit geçirdiği 2. 3. 4. sınıf ve YL-Doktora öğrencilerinin daha çok ev/yurt ortamında vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. Okul dışında zaman geçirme tercihinin cinsiyete göre ise bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bu bulgu, Tatlı (2013)'nın bulgularıyla desteklenmediği görülmektedir. Tatlı (2013), cinsiyetin sosyal sermaye düzeyini farklılaştırdığını ortaya koymuştur. Abdioğlu ve Yavuz (2013)'un çalışmalarında elde ettiği bulgularda demografik faktörlerin sosyal sermayenin güven boyutunu etkilediği tespit edilmiştir. Ancak Başak ve Öztaş (2010)'ın araştırma sonucu çalışmamızla paralellik göstermektedir. Başak ve Öztaş (2010) cinsiyet ile sosyal sermayenin güven boyutu arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Çalışmadan elde edilen bulgularda Ortadoğu'dan, Balkanlar'dan ve Türkiye Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin önemli bir kısmı öncelikle kütüphanede; Afrika'dan, Asya'dan, Güney Amerika'dan, Kuzey Amerika'dan gelen öğrencilerin çoğunluğu ev/yurt ortamında, Avrupa'dan gelen öğrenciler ise sosyal ortamlarda bulunmayı tercih ettiği görülmüştür. Bu noktada Avrupa'dan gelen öğrencilerin şehre adapte olma ve diğer bireylerle etkileşime girme konusunda farklı ülkelerden gelen öğrencilere kıyasla daha girişken oldukları söylenebilir. Güven, normlar ve sosyal ağlar sosyal sermaye şemsiyesi altında yapılan tüm çalışmalarda ortak boyut olarak yer almaktadır (Büyükbeşe ve Demirağ, 2018; Doğan vd., 2017; Günkör ve Özdemir, 2017b). Sosyal sermayenin en önemli boyutlarından biri olan güven, sosyal sermayenin kaynağı ve sonucudur. Diğer boyutları da destekleyen önemli bir etkiye sahiptir (Doğan vd., 2017). Bu kapsamda çalışma kapsamında yapılan araştırmaya bulguları, uluslararası öğrencilerin sosyal hayat içerisinde en çok hocalarına güven duyduklarını en az güveni ise kentte yaşayan diğer insanlara duyduklarını göstermektedir. Yerel toplumdaki kişilerle iletişimin düşük olmasına neden olan bu güvensizlik duygusu, öğrencilerin sosyal sermaye düzeyini olumsuz etkileyebilmektedir.

Çalışma kapsamında elde edilen önemli bir bulgu, uluslararası öğrencilerin önemli bir kısmının herhangi bir kişisel sorunla karşılaştığında ailesine başvuracağını belirtmeleridir. Farklı bir sosyo-kültürel ortam içerisinde karşılaşılan sorunlarla ilgili başvurulması gereken ilk yerin Türkiye'deki yetki merciler olması gerekirken öğrencilerin kendi akrabalarını tercih etmesi, sosyal sermaye düzeyine negatif etki eden bir göstergedir. Öğrencilerin resmi kaynaklara başvurma noktasında çekimser yaklaşıtlarını göstermektedir. Asya'lı öğrencilerin çoğunun karşılaştıkları sorunlarda Türkiye orijinli uluslararası öğrenci derneğine başvurmayı tercih edeceklerini belirtmeleri toplumsal yapı içerisinde diğerlerine kıyasla daha fazla etkileşimde bulduklarını göstermektedir. Sayın vd (2022)'nin yaptıkları araştırmada öğrencilerin bir zorlukla karşılaştıklarında bölüm hocalarından ya da akademik danışmanlarından yardım talebinde bulunmayı tercih ettikleri ortaya konulmuştur. Bu araştırmanın sonuçları da öğrencilerin zorlukla karşılaştıklarında kurumsal bir işleyişten ziyade ikili ilişkilerin inisiyatifinde bir çözüm çabası içerisinde olduklarını göstermektedir (Sayın vd, 2022).

Araştırma kapsamında öğrenciler, bir sorunla karşı karşıya kaldıklarında aile/akrabalarından yardım isterken, ülke arkadaşları söz konusu olduğunda kendi ülke arkadaşlarından yardım istemeyi tercih ettikleri belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu tercihi, kendi aralarındaki iletişimi ve sosyal sermayelerini güçlendirmelerine olanak sağlasa da farklı kültürden gruplarla sosyal iletişim kurmalarını ve adaptasyonlarını sekteye uğratabilmektedir. Dahası, sosyal sermayenin en önemli bileşenlerinden biri olarak kabul edilen güven düzeyinin yeteri kadar gelişmediğini göstermektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Konya'ya kıyasla kendi ülkelerinde daha fazla sosyal organizasyonlara katılım sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin farklı kültürden kişilere ihtiyaç duydukları takdirde yardımcı olacağını belirtmeleri etkileşim kurma konusunda istekli olduklarını göstermektedir. Sosyal sermaye düzeyini arttıran önemli bir unsur öğrencilerin STK'ya üye olma düzeyi ile ilgilidir. Nitekim daha önce de belirtildiği gibi sosyal ağlar, sosyal sermayenin olmazsa olmaz bileşenlerinden biridir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Konya'da hem uluslararası öğrenci derneğine hem de çeşitli STK'lara üye olduklarını belirtmiştir. Resmi ve kişisel sorunların halledilmesine katkı sağlayacağı düşüncesi, öğrencilerin bir STK'ya üye olmasının en önemli sebebi olarak tespit edilmiştir. Bu noktada öğrencilerin sosyal ağlara katılma düzeyinin güven düzeyine göre daha yüksek olduğu söylenebilmektedir. Genel olarak öğrencilerin ülkelerine döndükten sonra SÜ'de edindiği sosyal bağı devam ettirme, üniversitenin tanıtımını yapma, iş hayatına atıldığında Türkiye ile işbirliğine açık olma konularına ilişkin pozitif bir algıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Bu çalışma, bir taraftan sosyal sermaye literatürüne güncel bir araştırma metodu ile teorik bir bakış açısı sağlarken diğer taraftan da sosyal sermayenin güven, sosyal ağlar ve norm ve değerler kapsamında ele alınan boyutları ile yükseköğretim kurumlarında uluslararası öğrenciler nezdinde yürütülecek stratejilerin planlanmasına pratik bir katkı sunabilecektir.

SÜ özelinde yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak yükseköğretim alanında üretilecek politikalara yönelik bazı önerilerde bulunmak mümkündür. Her şeyden önce yükseköğretim kurumları, sosyal sermaye düzeyinin geliştirilmesi üzerine yapılacak çalışmaların uluslararasılaşmanın etkin bir parçası olan uluslararası öğrenci sayısını artırma hedefine katkı sağlayacak önemli bir strateji olduğu konusunda farkındalığını arttırması gerekmektedir. Sosyal sermaye; bireyler, gruplar ve toplum için hayati bir kaynak olduğundan yükseköğretim kurumları, öğrencilerin yüksek sermaye düzeyine erişmesi için yapacağı en ufak bir katkının aynı zamanda üniversitenin başarısını olumlu yönde etkileyeceğinin bilincinde olmalıdır. Yükseköğretim kurumları, genel olarak toplumun özel olarak ise öğrencilerin sosyal sermaye düzeylerini arttırmak için tüm öğrencilerle birlikte etkin bir sosyallik alanı inşa etmelerine destek olmayı en önemli önceliklerden biri haline getirmelidir. Öğrencilere yüksek sosyallik alanı inşa etmenin en önemli adımı, sosyal ağlara katılımı destekleme amacı doğrultusunda ülke ve bölge bazında öğrenci topluluklarının kurulması ve bu topluluklara öğrencilerin aktif katılımının teşvik edilmesidir. Yükseköğretim kurumları, uluslararası öğrencilerin şehre ve üniversiteye entegrasyonunun sağlanmasında şehrin tüm paydaşlarının (yerel yöneticiler, sanayi-ticaret odası, şehirdeki diğer üniversiteler, sivil toplum kuruluşları gibi) bir arada olduğu iş birliği ortamını geliştirmek ve ortak bir akılla bir yol haritasının geliştirilmesi konusunda öncü rol üstlenmelidir. Sayın vd (2022), araştırmalarında belirttiği gibi günümüzde küresel yükseköğretim kurumları arasında oluşan rekabete devam edebilmek için her şeyden önce uluslararası öğrencilerin karşılaşmış oldukları sorunların etkili bir şekilde çözülmesi ve öğrencilerin beklentilerinin büyük ölçüde karşılanabilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin eğitim hayatları boyunca da teknik ve bürokratik süreçlerde yaşanan sıkıntılar bu sorunları daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu nedenle yükseköğretim kurumları yaşanan bu sorunları doğru tespit etmeli ve çözümü için ilgili paydaşları dahil edecek bir süreç yönetmelidir. Bireylerin daha önce hiç olmadığı kadar kolay mobil olması, aynı zamanda birbirleriyle etkileşime girmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle yükseköğretim kurumları, uluslararası öğrencilerin kendilerinin başaramayacaklarını düşündüğü meselelerde başvuracakları bir mentörlük sistemi kurarak onlarla iletişim halinde olmayı sağlayabilir. Öğrencilerin kendilerini güvende hissedecekleri böyle bir uygulama, hem sosyal sermaye düzeylerinde artışa neden olacak hem de üniversitenin başarısına katkı sağlayacaktır. Dahası dijital teknolojilerin kullanımı sayesinde gelişen sosyal ağların bu etkileşim sürecinde kullanılması daha hızlı aksiyon alınmasına katkı sağlayacaktır. Yükseköğretim kurumları, öğrencilerin alanları ile ilgili sektörlerle bağlantı kurmalarını sağlayacak bir sistem kurarak hem sektörün ihtiyaçlarının karşılanmasına hem de öğrencilerin toplum içerisindeki farklı kesimlerle etkileşim kurmalarına olanak sağlayabilir. Böylece öğrenciler, kuracakları farklı sosyal bağlantılar sayesinde sosyal sermaye düzeylerini arttırabileceklerdir.

Kaynakça

- Abdioğlu, H. ve Yavuz, S. (2013). İşletmelerde sosyal sermayenin ölçülmesi ve raporlanmasına yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 15(1): 25-56.
- Almeida, D.J., Byrne, A. M. & Ruiz, S. (2021). How relevant is grit? the importance of social capital in first-generation college students academic success. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice* 23(3), 539-559.
- Aydemir, M. A. (2011). *Sosyal sermaye (topluluk duygusu ve sosyal sermaye araştırması)*. Çizgi Kitabevi.
- Başak, S. ve Öztaş, N. (2010). Güven ağbağları, sosyal sermaye ve toplumsal cinsiyet. *Gazî Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(1), 27-56.
- Boşgelmez, G. (2012). *Sivil toplum kuruluşlarında güven ve gönüllülük açısından sosyal sermayenin değerlendirilmesi: isparta örneği* [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Bourdieu, P. (1987) What makes a social class? on the theoretical and practical existence of groups. *Berkeley Journal of Sociology*, 32, 1-17.

- Büyükbeşe, T., & Demirağ, B. (2018). Öğretim elemanlarının eğitim ortamı algısının sosyal sermaye boyutları üzerindeki etkisi üzerine nicel bir araştırma: hasan kalyoncu üniversitesi örneği. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 53-7.
- Can İ. (2015). *Türkiye’de siyasal güven*. Pınar Yayınları.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *The American Journal of Sociology*, 94, 95-120.
- Çalışkanoğlu, S. & Koşar, D. (2023). Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin sosyal sermayeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(3), 2156-2177.
- Çokluk, Ö., Şekercioglu, & G. Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik, spss ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dika, S. L., & Singh, K. (2002). Applications of social capital in educational literature: A critical synthesis. *Review of Educational Research*, 72(1), 31-60.
- Doğan, Ö., & Bostancı, B.A. (2017). Okulların sosyal sermaye düzeyleri ile öğretmenlerin psikolojik sözleşmeleri arasındaki ilişki. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(özel sayı 2), 313-334
- Field, J. (2008). *Social capital*. Routledge. London.
- Fine, B. (2011). *Sosyal sermaye sosyal bilime karşı*. Yordam Kitap.
- Fukuyama, F. (1 October 1999). *Social capital and civil society*. The Institute of Public Policy Conference. Virginia.
- Fukuyama, F. (2005). *Güven: sosyal erdemler ve refahın yaratılması*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Güney, A., Çelik, E. (2019). Sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki: atatürk üniversitesi iibf son sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama. *İstanbul İktisat Dergisi*, 2019, 69 (1), 103-131.
- Günkör, C., & Özdemir, M. Ç. (2017). Sosyal sermaye ve eğitim ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 70-90.
- Hacımahmutoglu, H. & Yüksel-Kaptanoğlu, İ. (2021). Social capital revisited: concept and measurement. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 24(3), 135-184.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tahtam, R.L. & Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis*. New Jersey: Prentice-Hall International, Inc.
- Hüsnu, K. (2008). Sosyal sermaye ve organizasyonların öngörü yeteneğini geliştirme gücü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22 (1), 259-288.
- Martin, N. D. (2009). Social capital, academic achievement, and post graduation plans at an elite, Private University. *Sociological Perspectives*, 52(2), 185–210.
- Öz, İ (2014). *Sosyal sermaye düzeyini belirleyen faktörler Dumlupınar Üniversitesi Örneği* [Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Özdikmenli-Demir, G. (2010). Üniversite öğrencilerinde kimlik gelişimi: kimlik statülerinin sosyal sermaye ve kimlik sermayesi ile olan ilişkisi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık, 34(2): 1-10.
- Paksoy, H. M. & Gül, M. (2019). Sosyal sermaye üzerine bir araştırma. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*. 5 (13), 321-332.
- Putnam, R. (2005). *Social capital: measurement and consequences*. Kennedy School of Government, Harvard University
- Rose, R. & Mishler, W. (1997). Social capital in civic and stressful societies. *Studies in Comparative International Development*, 3(32), 85–111.

- Sayın, Y., Usta, S., Güzelipek., Y., A., ve Alkın, R., C. (2022). *Konya'da uluslararası öğrencilik*. Selçuklu Belediyesi Dış İlişkiler Müdürlüğü.
- Şahin, S. (2011). *Kültürel sermaye kibar hırsız ve şebir*. Bağlam Yayınları.
- Şan, M. K. (2007). Bilgi toplumuna geçişte sosyal sermayenin taşıdığı önem ve türkiye gerçeği. *Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management*, 2, 70-95.
- Tatlı, H. (2013). Sosyal sermayenin bireylerin istihdamı üzerindeki etkisi hanehalkı reisleri üzerine bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(3): 87-114.
- Tokmak, M., Kandemir, H., Karaca, M. & Aydoğan, S. (2022). Sosyal sermayenin akademik başarıya etkisi: gelendost meslek yüksekokulu örneği. *Premium e-Journal of Social Science (PEJOSS)*, 6(20): 160-176.
- Tüysüz, N. (2011). *Sosyal sermayenin ekonomik gelişme açısından önemi ve sosyal sermaye endeksinin hesaplanması*. Ankara Kalkınma Bakanlığı Yayınları.
- Uğuz, H. E. (2010). *Kişisel ve kurumsal gelişmeye farklı bir yaklaşım: sosyal sermaye*. Ankara: Orion Kitabevi.
- Üzüm, B., Şenol L. & Dadashova R. (2020). Türk dünyası'nda sosyal sermaye, kültürel sermaye, sosyal yenilikçilik üzerine bir araştırma: türkiye-azerbaycan üniversite öğrencileri örneği. *Turkish Studies-Social*, 15 (3), 1625-1642.
- Woolcock, M. (1998). Social capital and economic development: toward a theoretical synthesis and policy framework. *Theory and Society*, 27(2), 151-208.
- Zaker Salehi, G. (2008). The paradox of social capital of iranian educated people: survey and study on the relationship between higher education and social capital in iran. *Journal of Engineering Education*, 40(1), 25-51.
- Ziapour, A., Ziapour, A., Abbasi, P., Ozdenk, G. D., & Kianipour, N. (2018). Study on the role of social capital in student's health at kermanshah university of medical sciences: the role of demographic variables. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, 12(11).
- Zihnioğlu, Ö. & Dalkıran, M. (2022). From social capital to social cohesion: syrian refugees in turkey and the role of NGOs as intermediaries. *Journal Of Ethnic and Migration Studies*, 48 (11) 2455-2472.

EXTENDED SUMMARY

The concept of social capital has started to gain importance since the 1980s and has a broad perspective extending to sociology, business, economics, education, social policies and political science (Ekinci, 2008). In the most general terms, social capital; It can be expressed as a set of informal values and norms shared among members of community groups that are related to each other on the basis of values, beliefs, models and social networks (Zihnioğlu, Dalkıran 2022). In this context, it can be said that social capital consists of trust, values and norms and participation components. The concept of social capital, which provides effective data in analyzing issues in social and economic fields, has recently offered an approach to explaining how some students in educational institutions are more successful than others (Plages, 2011). Moreover, it is argued that higher education institutions are one of the powerful producers of social capital. Education, which is the transmitter of society's values, norms and culture, brings new social networks and leads to the development of students' social capital. The fact that education and social capital are in such communication with each other requires higher education institutions to include studies on their ability to produce social capital on their agenda (Zaker Salehi, 2008). It is also supported by studies that the social capital levels of international students are very effective in completing their adaptation journey to a different socio-cultural environment without any problems. Once international students enter a vastly different cultural environment, they have to deal with the challenges of life and academic studies simultaneously; Psychological and sociological stress caused by inadequate resources hinders their cultural adaptation and academic engagement (Cho & Yu, 2015; Chai et al., 2022). Social capital enables international students to exchange and acquire new knowledge, strengthens their sense of belonging and increases participation. International students' social capital is crucial to their cultural adaptation and the way they cope with academic challenges. For this reason, it is important to examine the social capital profiles of international students and provide an analysis framework regarding the difficulties they face and what needs to be done at institutional, local, regional and international levels.

This study was prepared for the purpose of evaluating the social capital profile of international students who come from different parts of the world and study at Selçuk University (SU) by examining their level of belonging to a different social structure and their level of acting together. Within the scope of the study, the scale consisting of 40 statements was converted into an online data set via Google Form and sent via email to international students studying at SU. The sample of the research consists of 157 international students, 58 women and 99 men, who came to SU from 55 countries around the world to study. The findings obtained from the research focused on: The level of international students' involvement in social activities, the level of trust of international students in the environment and the people in the environment, the level of civil participation of international students, and the level of international students representing their country after returning. Looking at the results of the research, it is seen that students are more cautious in the process of adapting to social life and do not leave their home/dormitory environment unless necessary. In social life, international students trust their professors the most and the least trust in other people living in the city. This feeling of insecurity, which causes low communication with people in the local community, can negatively affect the social capital level of students. He stated that he would apply. While the first place to consult for problems encountered in a different socio-cultural environment should be the competent authorities in Turkey, the fact that students prefer their own relatives is an indicator that has a negative impact on the level of social capital. It shows that students are reluctant to consult official sources. It has been determined that while students ask for help from their family/relatives when they face a problem, they prefer to ask for help from their own country friends when it comes to their country friends. Although this choice of students allows them to strengthen communication among themselves and their social capital, it may hinder their social communication and adaptation with groups from different cultures. Moreover, it shows that the level of trust, which is considered one of the most important components of social capital, has not developed sufficiently. An important factor that increases the level of social capital is related to the level of students' membership in Non-Governmental Organization (NGOs). A significant number of students stated that they are members of both international student associations and various NGOs in Konya. The idea that it will contribute to the resolution of official and personal problems has been identified as the most important reason for students to become members of an NGO. At this point, it can be said that the level of participation of students in social networks is higher than the level of trust.